

هدف و ماهیت

به منظور افزایش سطح دانش و کیفیت مهندسی طراحی فضای سبز ضروری است به ترتیب متخصصینی که بتوانند با استفاده از دانش و تجربه خود نسبت به طراحی فضای سبز که از حرفه های طراحی و از هنرهای ظریفه است اقدام کرده و از طرفی در آموزش تحقیق و برنامه ریزی توسعه و بهبود این رشته فعالیت نمایند ...

هدف و ماهیت

به منظور افزایش سطح دانش و کیفیت مهندسی طراحی فضای سبز ضروری است به ترتیب متخصصینی که بتوانند با استفاده از دانش و تجربه خود نسبت به طراحی فضای سبز که از حرفه های طراحی و از هنرهای ظریفه است اقدام کرده و از طرفی در آموزش تحقیق و برنامه ریزی توسعه و بهبود این رشته فعالیت نمایند .

مطالعه و بررسی در زمینه طراحی ، کاشت و پرورش نباتات و تلفیق علوم گیاهی با معماری بطوری که در حل مسائل مربوط به رابطه بشر با طبیعت اطرافش در مقیاس مختلف کمک نماید ، رشته ای از علوم دانشگاهی را تشکیل می دهد که تحت عنوان رشته مهندسی فضای سبز نامیده می شود .

هدف از ایجاد دوره کارشناسی در رشته مهندسی فضای سبز ، برنامه ریزی منطقه ای و مطالعاتی و همچنین مربی دبیرستان های کشاورزی و حرفه ای ، مجری امور تحقیقات مربوطه و بالاخره به عنوان مدیر و مجری و ناظر فضای سبز در مناطق شهری و پارک های منطقه و ملی و باغ های گیاه شناسی مربوط به بخش دولتی یا خصوصی که منشاء خدمت باشد .

اهمیت گیاهان و فضای سبز در روند زندگی و بقای حیات در کره زمین بر کسی پوشیده نیست و بحث درباره ضرورت حفظ پوشش سبز گیاهی زمین همانند اثبات بدیهیات است زیرا وجود گیاهان برگستره این کره خاکی به عنوان قاعده و پایه هرم حیات اهمیت و ارزش فراوان دارد، اما متأسفانه با پیشرفت تمدن بشری ، نیاز روزافزون به چوب ، مواد چوبی و فرآورده های گیاهی و همچنین نیاز به افزایش زمین های زیر کشت محصولات کشاورزی همراه با لزوم آزاد سازی زمین ها برای شهرسازی و ایجاد مسکن ، کارخانه و جاده موجب گردیده که پوشش گیاهی طبیعی کره زمین تخریب شود و انسان به ویژه در شهرها از فضای سبز فاصله بگیرد و با آلودگی روز افزون هوا و آلودگی صوتی روبرو گردد .

امری که باعث خستگی و افسردگی شهروندان و در نهایت کاهش فکری و روحی آنان می شود .

در این میان ، مهندسی فضای سبز با ایجاد و حفظ مناظر طبیعی در اطراف منازل و در سطوح وسیع تر یعنی شهر و اطراف آن ، کیفیت زندگی را در شهرها بالا می برد . زیرا فضای سبز شهر در واقع دستگاه تنفس شهر است .

از سوی دیگر ایجاد فضای سبز به سلامت جسم و روان ساکنین شهرها کمک می کند تا مردمی که امکان استفاده روزمره از طبیعت را ندارند در خود شهر این امکان برای آنها به وجود آید .

رشته مهندسی فضای سبز برای تربیت کارشناسانی است که بتوانند در جهت بهبود محیط زیست بویژه در شهرها و برنامه ریزی در استفاده صحیح و بیشتر از منابع طبیعی مانند رودخانه ها ، بیشه زارها ، و کوهپایه ها موثر باشند ، بطوریکه رابطه انسان با محیطش را بهبود بخشند و زیبایی محیط را افزایش دهند .

طول دوره و شکل نظام

بر اساس آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی، مصوب شورای عالی برنامه ریزی، طول دوره کارشناسی مهندسی فضای سبز چهار سال است و شامل هشت نیمسال تحصیلی و یک دوره کارآموزی است. حداکثر مجاز طول تحصیلات این دوره شش سال می باشد و در هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته کامل آموزشی وجود دارد. نظام آموزشی این دوره واحدی است و برای هر واحد درس نظری در هر نیمسال ۱۷ ساعت کلاسیک در نظر گرفته شده است.

توانایی های مورد نیاز و قابل توصیه

مهندسی فضای سبز، مجموعه ای از علم و هنر است و دانشجوی این رشته باید هم به علم کشاورزی و هم هنر طراحی و معماری مسلط و علاقه مند باشد. دانشجوی مهندسی فضای سبز باید به علم کشاورزی اعم از خاک شناسی، هواشناسی، چمن کاری، باغبانی و گلکاری آشنایی داشته باشد تا به عنوان مثال بتواند بذر چمن مناسب تهیه کرده و با کود مناسب و آبیاری به موقع، چمنی مناسب برای زمین بازی یا تزئین مبادین گل تهیه نماید، همچنین بتواند گیاهانی با گلهای بزرگ و بادوام پرورش دهد و درختان مناسب برای حاشیه خیابانها انتخاب کرده و آنها را به درستی هرس کند.

از سوی دیگر دانشجوی این رشته باید فردی با ذوق و هنرمند باشد و به طراحی و نقشه کشی علاقه مند باشد تا بتواند از گیاهان زینتی در طراحی محوطه های مسکونی، اداری و تجاری به خوبی بهره گیرد و در طراحی پارک و پارک سازی، طراحی فضاهای شهری و محوطه های ویژه مثل محوطه های صنعتی، دانشگاهی، شهرک های مسکونی و اتوبان ها به یاری ذوق و هنر خویش طرحهایی مناسب و زیبا ارائه دهد.

توانایی های فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان دوره کارشناسی مهندسی فضای سبز در موارد زیر نقش و توانایی خود را ایفا می نمایند:

- ۱- بعنوان طراح، مدیر و ناظر و مجری فضای سبز در شهرداریها و موسسات دولتی و خصوصی و محوطه های اداری و مسکونی.
- ۲- بعنوان کارشناس متخصص و برنامه ریز در زمینه های مختلف در واحدهای اجرائی نظیر وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۳- بعنوان مربی در دبیرستانهای کشاورزی و حرفه ای و مجری امور تحقیقات در واحدهای تحقیقاتی مربوطه.

نکات تکمیلی

این رشته در اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۳ بر اساس نیاز در مملکت از طرف وزارت علوم تحقیقات و فناوری به ۵ دانشکده کشاورزی در استان های مختلف پیشنهاد شد و تنها دانشکده ای که به دایر نمودن موافقت کرد دانشکده کشاورزی تبریز بود و در مهر ماه همانسال با ۳۰ نفر دانشجو آغاز بکار کرد و البته در زمانی دیگر دانشگاه تهران نیز با دایر کردن این رشته موافقت نمود.

یکی از مشکلات عمده نبود افراد متخصص بود که گروه تازه تاسیس با استفاده از اعضای هیات علمی دانشکده کشاورزی، سایر دانشکده های دانشگاه تبریز و اساتید دانشگاههای سایر شهرها برای تدریس درس های تلاش نمود.

از آغاز سال تحصیلی ۸۳-۸۴ (مهرماه امسال) عمر این رشته در مملکت ما ده سال خواهد بود .

۱- در مدت ده سال گذشته گروه با تلاش فراوان حدود ۱۵۰ نفر دانشجوی فارغ التحصیل کرده است که توانائی آنها در مورد وظایف مهندسی فضای سبز قابل توجه بوده و امروزه در گوشه و کنار ایران عزیز یا بصورت شخصی و یا با سازمان های مختلف مشغول بکار هستند . عده ای هم در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل می باشند .

۲- در این مدت گروه موفق شده است اعضاء هیات علمی خود را از سه نفر بدو تاسیس به ۹ نفر افزایش دهد که دو نفر از آنها فعلاً در خارج از کشور در مرحله اخذ دکتری در این رشته می باشند .

وضعیت بازار کار فارغ التحصیلان

فعلاً با توجه به نیاز مملکت و کمی فارغ التحصیلان، اکثر فارغ التحصیلان این رشته هم در بخش خصوصی و هم در بخش دولتی مشغول بکار هستند و با گسترش شهرها و کارکرد فضای سبز در شهرها روز به روز نیاز به متخصصین بیشتر خواهد شد و گروه آموزشی مهندسی فضای سبز امیدوار است با یاری خداوند متعال بتواند در آینده نزدیک نسبت به دایر نمودن مقطع کارشناسی ارشد در گرایش های مختلف اقدام نماید .

همانطوریکه قبلاً گفته شد رشته مهندسی فضای سبز تلفیق علوم گیاهی با معماری می باشد در نتیجه درس های تخصصی این دوره به دو بخش درس های مربوط به علوم گیاهی (باغبانی تزئینی) و درس های مربوط به معماری می باشد .

درس های پایه رشته مهندسی فضای سبز در مقطع کارشناسی

درس های پایه

ریاضیات عمومی

گیاه شناسی

اکولوژی

فیزیک عمومی

زیست شناسی

آمار و احتمالات

جامعه شناسی

آشنایی با کامپیوتر

دروس اصلی

آبیاری عمومی

درختان و درختچه های زینتی

رسم فنی

چمن کاری

طراحی و نقشه برداری

اصول باغبانی

خاکشناسی عمومی

گلکاری

گیاهان آپارتمانی

حاصلخیزی کود و خاک

انسان و محیط زیست

عکس های هوایی

هوا و اقلیم شناسی

درس های تخصصی

بیان تصویری

اصول طراحی

تاریخ معماری و مهندسی فضای سبز

مصالح و روشهای ساختمانی

طراحی سیستم آبیاری

کاربرد کامپیوتر در فضای سبز

طراحی کاشت گیاهان زینتی

طراحی فضای شهری

سازه ها در فضای سبز

طراحی محوطه های ویژه

مدیریت فضای سبز

کارآموزی

جلسه بحث

اسامی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دارای رشته مهندسی فضای سبز

ردیف اسامی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کارشناسی

۱ دانشگاه تبریز *

۲ دانشگاه تهران - دانشکده کشاورزی کرج *